

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

Augusta og Andreas

Sigvald sá ljós

Men sjálvsagt vistu teir, at sum frá leið fóru teir at verða saknaðir, og tá fóru menn at leita. Men hetta fór ikki at vera fyrr enn móti morgni.

Teir vistu tó, at Sigvald Jacobsen á Morskranesi plagdi at royna eystanfyrri á hesum leiðum, og at hann plagdi eisini at avreiða á Eiði. Tað kundi tí roknast við, at hann fór at sigla framvið. Eina ferð, eftir at tað var blivið myrkt, síggja teir eisini ljósini av einum báti.

Nú var tað var so heppið, at Poul Johannes hevði tilvildarlaga eina svávildós í bróstlummanum. Teir skóru lummarar úr buksunum og

okkurt, sum var á vási. Hann kundi havt hug at kanna hetta nærri, men tað var bølamyrkt og eitt sindur av lívi í sjónum, so hann hættaði sær ikki at gera meira við hetta.

Komin til Eiðis spyr Sigvald, um nakar bátur á útróðri var saknaður, men tað vistu tey einki um.

Bjargaðir

Sum tímarnir gingu, vórðu teir báðir saknaðir, tá ið teir ikki, sum ætlað, komu aftur seinni um kvøldið. Í fyrsta umfari var kanska ikki hugsað so nógv um tað. Útróðrarmenn sigldu ikki altíð eftir klokku og okkurt kundi hava seinkað teir.

Men sum frá leið fóru tey heima at órógvast, tá ið menninir ikki vóru komnir heim morgunin eftir.

Ringt varð tá til Fuglafjarðar at vita, men har høvdu eingir menn verið. Tá skiltist, at her var okkurt, sum ikki ruggaði rætt.

Elin, kona Poul Johannes, ringir so norður til Norðis á Eiði. Hon fær orðið á Herman Mørkøre, sum leiddi Norðis tá, at siga frá stöðuni. Herman hevði tá frætt, hvat ið Sigvald hevði varnast. Hann kundi tí greiða Elini frá, at teir vistu kanska, hvar ið tað skuldi leitast.

Postbáturin, Reynir, var tilvildarlaga tá komin til Eiðis eftir saltfiski frá flakavirkinum. Teir lántu ein trist frá Símun Johan Wolles, fingur sett hann á dekkið, og fóru so beint út á Kellingina. Manningin á Reynir hendan dagin vóru Hans Esbern og Arnold úr Vík. Umframt teir fóru Hermann Mørkøre og Sverri Festirstein, báðir av Eiði við.

Andreas og Poul Johannes sóu Reynir koma, men teir vistu ikki tá ørindini hjá teimum. So teir báðir veittraðu við oljuklæðunum fyri at gera vart við seg. Reynir fór so nær inn móti Kellingini, sum teir kundu. Tá varð tristurin settur út, og Sverri og Herman fóru við honum inn móti Kellingina og fingur teir báðar umborð. Framvegis var tað so heppið, at veðrið var gott, so hetta gekk væl í hond. Seinni um dagin rusk-aði, og tá hevði tað neyvan verið so lætt.

Hetta var um níggju tíðina á morgni. Tá høvdu teir verið á Kellingini í úti við 18 tímar, sum sjálv-

Her eru teir komnir at landi av útróðrartúri

sagt høvdu verið langir og drúgvir. Men teir hildu seg kortini ikki vera so illa fyri. Teir vóru í oljuklæðum og eisini í føroyskum undirklæðum, og hetta munaði so sera væl. Tað var kortini so mikið kølið, at kavin lá oman í hálvan hagan.

Teir báðir greiða frá, at tað var lítið tosað hesa náttina. Nú mátti alt bert leggjast í Guds hond.

Elin, kona Poul Johannes, greiðir frá, at í fyrsta umfari var hon ikki so bangin um, at teir ikki komu heim sum væntað. Veðrið var gott. Teir høvdu eisini mat við sær. Teir kundu vera uppstoppaðir, so teir skuldu ikki havt nakra neyð sum so.

Men sum frá leið kom órógv á tey heima. Elin og vermamman Poulina gingu uppi alla náttina og hugdu eftir, um nakað var at síggja.

Men tá ið morgunin eftir varð ringt til Fuglafjarðar og eingin bátur hevði verið har, gjørdust tey bangin.

Tá er tað, at ringt verður til Eiðis at boða frá, og nokk so skjótt fáa tær at vita, at menninir vóru komnir til lands, men eingin bátur.

Alt hetta hendi ikki fyrr enn børnini vóru farin í skúla, so tey merktu einki. Sagt varð kortini um Sofus hjá Andreasi, hann var 10 ára gamal tá, at hann trúði ikki hesum, tí Hjallur kundi ikki søkka!

Nakað skakaður man Poul Johannes kortini hava verið, tí Elin sigur, at tá ið hann kom inn var hann púra stívur og segði einki, sum ikki plagar at vera honum fyri. Elektrikarin Hammer á Eiði hevði bjóðað sær til at koyra teir suður til Ljósá.

Men bátin mistu teir, og hann var ikki tryggjaður. Tryggingin vildi ikki tryggja bátin, tí landingin við Ljósáir var ikki roknað fyri at vera ein nóg góð havn at hava bát liggjandi.

Teir høvdu spurt tryggingina, um teir ikki í minsta lagi kundu hava bátin tryggjaðan meðan hann var úti. Nei, hetta var eisini hopleyst! Skuldi báturin tryggjast mátti hann liggja í Svináum, men hetta var meira óhøgligt.

Herfyri fingur teir annars staðfest, at steinurin, sum bjargaði teimum, nú er brotin í fleiri petti.

Annars eru frásagnir á Eiði um bátavanlukkur við Risan og Kellingina, sum hava kostað mannalív. Ein slík vanlukka kostaði í 1869 fimm eiðismonnum lívið.

Sum eitt hús

Elin og Augusta vóru rættiligar útróðrarmannakonur. Tær syrgdu eisini altíð fyri at smyrja ein góðan matkassa at hava við til útróðrar. Var matkassin tómur, tá ið teir komu aftur, ja, so var ov lítið smurt.

Elin greiðir frá, at hon hevði fult álit á, at Andreas og Poul Johannes vóru skilamenn, so hon føldi seg altíð tryggja. Hon stúrði meira fyri øðrum bátum, tá ið líkindini vóru ivasom, enn teirra egna báti!

Nú høvdu teir so ongan bát. Í fyrsta umfari fóru teir tí vestur til Vatnsoyrar at hjálpa beiggjanum Hans Elmar at byggja hús. Men tað var skjótt, at teir fingur sær bát aftur sum greitt frá í seinasta parti.

Her skal verða nevnt tað sjáldsama samanhald, sum hevur verið millum hesi bæði hús hjá brøðrunum báðum, har konurnar vóru systrar. Hetta hevur verið einastandandi og fyrimyndarligt. Eitt var, at brøðurnir báðir hava ród

út saman og býttu úrtøkuna javnt. Men í aðrar mátar hava teirra heim verið sum eitt hús, har tey hava havt tað mesta í felag.

Eitt dømi um arbeiðsbýtið teirra millum er, at Elin hevði bindimaskinu og Augusta seymimaskinu. Tær ávikavist bundu og seymaðu uppá húsfólkið í báðum húsunum. Kúgv og kálvar høvdu húsini í felag. Hoyggjð var felags, og kjøtið í hjallinum var eisini felags, har eingin hugdi eftir, um annað húsið fekk meira enn hitt. Inntil teir góvust at rógva út, høvdu teir eisini bilin í felag.

Tá ið onnur hjúnini fóru at ferðast, vóru hini hjúnini eftir heima at ansa eftir børnunum hjá teimum, sum fóru.

Húskini bæði hava eisini livað vistfrøðiliga og hava mest møguligt livað av tí, sum náttúran gevur. Tey hava havt oksar í haganum, hava etið nógvan fugl, og kalvi frá útróðrinum var gerandismatur. Tað var keypt minst møguligt.

Her er talan um álitisfólk av fyrstu skuffu.

Augusta fekk hóttafall fyri nøkrum árum síðani og kom ikki fyri seg aftur. Hon doyði fyrr í ár.

Hesi bæði húsini hava eisini verið dyggir stuðlar hjá Brøðrasamkomuni alla teirra tíð og gingu teir í 70-árunum á odda fyri at byggja ein sal við Ljósá.

Vit takka Poul Johannes og eisini Andreas fyri teirra frágreiðing, sum er eitt virðismikið íkast til okkara sjómanna- og útróðrarsøgu.

Komandi partur

Tann 13. november verður ísraelski føroyavinurin Menakhem Ben Yami 85 ár. Í komandi parti verða brot úr hansara ótrúliga spennandi lívi, og um hansara samband við Føroyar.